

**SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2022 DO 2026**

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu		Seminarium doktoranckie/Journal Club (do wyboru z listy)		
Nazwa jednostki realizującej przedmiot		Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim		
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)		obowiązkowy (do wyboru z listy)		
Rok/semestr		Rok I i II/ semestr I-IV		
Dyscyplina		archeologia		
Język wykładowy		język polski		
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu		Dr hab. prof. UR Marcin Wołoszyn		
Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot		Dr hab. prof. UR Marcin Wołoszyn		
Wymagania wstępne		ukończone studia II stopnia		
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU (syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
<p>Celem przedmiotu jest pogłębienie perspektywy poznawczej Doktoranta dotyczącej szerokiego kontekstu, w którym usytuowany jest temat pracy doktorskiej. W ramach zajęć przedstawione zostaną dzieje zainteresowań przeszłością (historia, numizmatyka, archeologia) w Europie od wieków średnich po wiek XXI w. Nacisk zostanie położony na społeczną funkcję archeologii – jako nauki służącej ochronie zabytków, budowie ważnych narracji definiujących wspólnoty narodowe (jako wspólnoty wyobrażone) aż po współczesności, gdy stała się ona częścią przemysłu rozrywkowego. Omówione zostaną ramy organizacyjne rozwoju tej dyscypliny na ziemiach Polski na tle europejskim, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju archeologii słowiańskiej (archeologii w krajach RWPG). Osobne zagadnienie to relacje polsko-ukraińskie i polsko-niemieckie jako czynnik determinujący rozwój polskiej archeologii w XX wieku.</p>				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza Lp.	Zan i rozumie			
1	aktualny stan badań nad historią archeologii i społecznymi aspektami jej funkcjonowania (dorobek krajowy i światowy)	P8S_WG1	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.

2	aktualny stan debaty nad powstaniem nowoczesnej (masowej) świadomości narodowej i rolę przeszłości w kreowaniu poczucia tożsamości	P8S_WG2	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.
3	kluczowe kategorie umożliwiające efektywną pracę badawczą (siatka pojęć)	P8S_WG3	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.
Umiejętności Lp.	Potrafi			
4	stosować metodologię pracy archeologa oraz nauk pokrewnych (historyk archeologii, historyk współczesności), definiować cel i przedmiot badań naukowych, formułować hipotezę badawczą	P8S_UW1	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.
5	wykorzystywać literaturę naukową do identyfikowania oraz rozwiązywania problemów badawczych	P8S_UW2	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.
6	stosować normy etyczne oraz prawne dotyczące ochrony własności intelektualnej oraz szeroko rozumianej działalności naukowej (kwestia republikacji obrazów, nagranych rozmów etc.)	P8S_UW3	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.
7	krytycznie analizować najnowsze studia nad historią archeologii i i samodzielnie oceniać ich wpływ na rozwój dziedziny	P8S_UK6	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.

Kompetencje społeczne Lp.	Jest gotów do			
8	krytycznej oceny dorobku w ramach dziedziny badań, aby samodzielnie formułować nowatorskie hipotezy badawcze	P8S_KK1	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.
9	przyznania rangi badaniom teoretycznym w rozwiązywaniu problemów teoretycznych, jak i praktycznych	P8S_KK3	seminarium/konwersatorium	referaty/odczyty połączone z dyskusją; krytyczna analiza tekstów napisanych przez doktoranta.

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW¹

Semestr (nr)	Wykł.	Ćwiczenia	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
I-IV					seminarium/konwersatorium	8

METODY DYDAKTYCZNE

odczyty i referaty połączone z dyskusją

TREŚCI PROGRAMOWE

- 1) Geneza świadomości narodowej: średniowieczna czy nowożytna
- 2) Historia nauk o przeszłości w okresie nowożytnym
- 3) Pamięć społeczną, wspólnoty wyobrażone, tradycja wynaleziona – znaczenie terminów we współczesnej humanistyce
- 4) Badania milenijne – tragedia polskie archeologii? Aktualny stan dyskusji
- 5) Uwarunkowania polityczne rozwoju archeologii w Polsce po II wojnie światowej
- 6) Prezentacje oraz analiza krytyczna pracy doktoranta

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Warunkiem koniecznym zaliczenia seminarium jest obecność w 100 % wszystkich zajęć i znajomość zadanej literatury.

Warunkiem wystarczającym uzyskania oceny z seminarium jest:

ocena 3 – student zna biernie dyskutowane teksty (nie potrafi ich analizować).

ocena 4 – student zna i rozumie dyskutowane teksty.

ocena 5 – student zna, rozumie dyskutowane teksty i potrafi zastosować je w analizie uwarunkowań rozwoju archeologii Polski wschodniej w XX wieku.

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające planu z studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	40
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	100

SUMA GODZIN	200
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	8
LITERATURA	
LITERATURA PODSTAWOWA:	<p>Abramowicz Andrzej. <i>Historia archeologii polskiej XIX i XX wieku</i>. Warszawa-Łódź 1991.</p> <p>Anderson, Benedict. <i>Wspólnoty wyobrażone: Rozważania o źródłach i rozprzestrzenianiu się nacjonalizmu</i>. Kraków 1997.</p> <p>Czopek, Sylwester, Górski Jacek (red.) <i>Między nauką a popularyzacją. Muzea i parki archeologiczne</i>, Kraków 2016.</p> <p>Gawlas, Sławomir. <i>Pytania o tożsamość średniowiecznych Polaków w świetle współczesnych dyskusji humanistycznej</i>. [w:] S. Gawlas, P. Żmudzki (red.). <i>Symboliczne i realne podstawy tożsamości społecznej w średniowieczu</i>. Warszawa 2017, s. 15-82.</p> <p>Hobsbawm Eric (red.). <i>Tradycja wynaleziona</i>. Kraków 2008.</p> <p>Gellner, Ernest. <i>Narody i nacjonalizm</i>. Warszawa 1991.</p> <p>Kajda, Kornelia, Kobiałka, Dawid, Marciak, Arkadiusz (red.), <i>Archeologia wspólnotowa. Poznając przeszłość, nie zapominając o teraźniejszości</i>, Kraków 2022.</p> <p>Kurnatowska, Zofia. <i>Czy milenium było „tragedią polskiej archeologii” ?</i> [w:] M. Głosek [red.], <i>Archeologia i starożytnicy. Studia dedykowane Profesorowi Andrzejowi Abramowiczowi w 70 rocznicę urodzin</i>, Łódź 1997, s. 147–156.</p> <p>Pawleta Michał. <i>Przeszłość we współczesności. Studium metodologiczne archeologicznie kreowanej przeszłości w przestrzeni społecznej</i>. Poznań 2016.</p> <p>Pomian Krzysztof. <i>Przeszłość jako przedmiot wiary: historia i filozofia w myśli średniowiecza</i>, Warszawa 1968.</p> <p>Pomian Krzysztof. <i>Przeszłość jako przedmiot wiedzy</i>, Warszawa 1992.</p> <p>Snyder Timothy. <i>Rekonstrukcja Narodów Polska, Ukraina, Litwa, Białoruś 1569-1999</i>, Sejny 2006.</p> <p>Thiesse Anne-Marie. <i>Powstawanie tożsamości narodowych. Europa w wiekach XVIII–XX</i>. Warszawa 2019.</p> <p>Turner, Victor. <i>Gry społeczne, pola i metafory: Symboliczne działanie w społeczeństwie</i>. Kraków 2005.</p> <p>Woycicka, Zofia. <i>Pamięć społeczna. Aktualne dyskusje i nurty badawcze</i>. [w:] S. Gawlas, P. Żmudzki (red.). <i>Symboliczne i realne podstawy tożsamości społecznej w średniowieczu</i>. Warszawa 2017, s. 102-120.</p>
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:	<p>Abramowicz Andrzej. rez. B. Noszczak, ‘Sacrum’ czy ‘profanum’? Spór o istotę obchodów milenium polskiego (1949-1966), Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciw Narodowi Polskiemu, Warszawa 2002, 269 ss., indeks osobowy. <i>Archeologia Polski</i> 50 (2005), 194-201.</p> <p>Brather, Sebastian, <i>Slawenbilder. ‘Slawische Altertumskunde’ im 19. und 20. Jahrhundert</i>, [w:] S. Brather, <i>Archaeology and Identity. Central and East Europe in the Earlier Middle Ages</i>, București 2008, s. 87-128.</p> <p>Dąbrowska Elżbieta. <i>Wspomnienie o profesorze Aleksandrze Gieysztorze</i>. [W:] M. Koczerska, P. Węcowski (red.), <i>Aleksander Gieysztor. Człowiek i dzieło</i>. Warszawa 2016, 183-186.</p> <p>Górny, Maciej <i>Przede wszystkim ma być naród Marksistowskie historiografie w Europie Środkowo-Wschodniej</i>, Warszawa 2007.</p> <p>Gruszczyk, Marcela. <i>Idea w służbie propagandy: Komitet Słowiański w Polsce 1945-1953 na tle ruchu nowosłowiańskiego</i>, Katowice 2019.</p> <p>Kobyliński Zbigniew. <i>Archeologia wczesnego średniowiecza w Polsce 1939-1989: sukcesy i porażki</i>. [W:] J. Lech (red.), <i>Pół wieku z dziejów archeologii polskiej (1939-1989)</i>, Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych. Prace 6. Warszawa 2000, 357-410.</p> <p>Kobyliński, Zbigniew, Rutkowska, Grażyna, <i>Propagandowe wykorzystanie archeologii w uzasadnianiu polskich praw do Ziemi Odzyskanych po drugiej wojnie światowej</i>, Saeculum Christianum: Pismo Historyczno-Społeczne, 13:2 (2006), s. 13–80.</p> <p>Kozłowski Stefan K., Sytnyk Oleksand (red.) <i>Profesor Leon Kozłowski = Професор Леон</i></p>

Козловський. Lwów-Warszawa = Львів-Варшава 2010.

Lech Jacek. *Z badań polsko-ukraińskich związków w archeologii do II wojny światowej*. Przegląd Archeologiczny 54 (2006), 5-59.

Lech Jacek. *O genezie i wczesnych dziejach Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN wraz z uwagami do artykułu 'Imperium atakuje', pióra Prof. Stefana K. Kozłowskiego*. Przegląd Archeologiczny 57 (2009), 191-214.

Lech Jacek. *Responsibility i badania historii archeologii w XX wieku*. Przegląd Archeologiczny 58 (2010), 175-186.

Noszczak Bartłomiej. *'Sacrum' czy 'profanum'? Spór o istotę obchodów milenium polskiego (1949-1966)*. Warszawa 2002.

Piotrowska Danuta. *Z działalności instytucji II Rzeczypospolitej chroniących zabytki archeologiczne na zachodniej Ukrainie*. Przegląd Archeologiczny 54 (2006), 61-98

Piotrowska Danuta. *Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie w latach 1939-1989*. [W:] J. Lech (red.), *Pół wieku z dziejów archeologii polskiej (1939-1989)*. Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych. Prace 6. Warszawa 2007, 27-102.

Pomian Krzysztof. *Zbieracze i osobliwości: Paryż – Wenecja XVI–XVIII wiek*, Warszawa 1996.

Romek Zbigniew. *Nauka przeciw ideologii. Współpraca historyków polskich i radzieckich po II wojnie światowej*. Dzieje Najnowsze 34:1 (2002), 95-102.

Rutkowski Tadeusz P. *Różne barwy przystosowania. Wokół działalności Aleksandra Gieysztora w PRL*. Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Politologica 9 (2016), 138-156.

Statati, Iurie, *The Slavic Dossier. Medieval Archaeology in the Soviet Republic of Moldova: Between State Propaganda and Scholarly Endeavor*, Leiden 2019.

Stryjek Tadeusz. *Historiografia a konflikt o Kresy Wschodnie w latach 1939-1953. Radzieckie, rosyjskie, ukraińskie i polskie prezentacje dziejów ziem wschodnich dawnej Rzeczypospolitej jako część 'wojny ideologicznej' w okresie lat trzydziestych-pięćdziesiątych*. [W:] K. Jasiewicz (red.), *Tygiel narodów. Stosunki społeczne i etniczne na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej 1939-1953*. Warszawa 2002, 429-564.

Sytnyk Oleksander. *Katedra archeologii Uniwersytetu Lwowskiego w latach 1905-2005*. Przegląd Archeologiczny 54 (2006), 125-159.

Tabaczyński Elżbieta i Stanisław. *Sacrum czy profanum? Uwagi na marginesie pracy B. Noszczaka (2002) oraz recenzji A. Abramowicza (2005)*. Archaeologia Polski 50 (2005), 134-144.

Wołoszyn, Marcin, *Zaraz po wojnie: z historii badań nad pograniczem polsko-ruskim w latach 1945–1956 (ze szczególnym uwzględnieniem grodów czerwieńskich)*, Przegląd Archeologiczny, 65 [2017], s. 199–224,

Wołoszyn Marcin. *Wie betreibt man Archäologie in einem Land, in dem es nur um warmes Wasser aus dem Wasserhahn geht? Zur frühgeschichtlichen Archäologie in Polen nach der Wende*, [w:] J. Drauschke, R. Prien (red.), *Quo vadis, frühgeschichtliche Archäologie? Standpunkte und Perspektiven (Berlin, 6.-8. Oktober 2014)*. Hamburg 2020, s. 187-269.

Zaremba Marcin. *Wielka trwoga: Polska 1944–1947: ludowa reakcja na kryzys*, Kraków 2012.